

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Vsebina: Gospodarski program. — Tajna kvalifikacija. — Absurdum. — Pisarna za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer. — Ponavljalna šola na Kranjskem. — Vročinske počitnice. — Kritikujoči glasovi. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Listnica uredništva. — Uradni razpisi učiteljskih služb. — Inserati.

Gospodarski program.

Naslednje tvrdke darujejo od iztržka, oziroma dobička, ki jim ga da zaslužiti učiteljstvo, dogovorjene odstotke v prid učiteljskemu konviktu. Vsakdo (vsaktera) pa blagovoli zahtevati, da se vsaka vsota, ki jo odjemalec izplača, zabeleži v prid konviktu.

1. **Jernej Bahovec**, — zaloga M. Grubbauerjevih in drugih šolskih zvezkov, peres z napisom: „Učiteljski konvikt“, šolskih knjig in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 6.
2. **Národna tiskarna** v Ljubljani, Kongresni trg.
3. **Fran Ksav. Souvan**, trgovina z manufakturnim blagom v Ljubljani.
4. **Šeberjeva tiskarna** v Postojni, zaloga uradnih spisov itd.
5. **Gričar & Mejač**, trgovina z narejenimi oblekami za dame in gospode v Prešernovih ulicah v Ljubljani.
6. **Fran Kraigher**, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg.
7. **Anton Krejči**, zaloga moških in ženskih klobukov v Wolfovih ulicah v Ljubljani,
8. **J. Soklič**, trgovina s klobuki v Ljubljani, Pod trančo.
9. **Ivan Bonač**, zaloga šolskih knjig, svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda in raznih drugih šolskih potrebščin v Ljubljani.
10. **Knjigotržnica Ig. pl. Kleinmayr & F. Bamberg** v Ljubljani, Kongresni trg.
11. **Banka „Slavija“** v Pragi — glavno zastopstvo za slovenske dežele v Ljubljani — vzajemno zavarovalno društvo, podpira učiteljski konvikt in daje od učiteljskih zavarovanj provizijo „Zavezi jugoslovanskih avstrijskih učiteljskih društev“.

Zavedno učiteljstvo prosimo, da po geslu „Svoji k svojim!“ podpira v prvi vrsti te tvrdke.

Tajna kvalifikacija.

Bili so časi, ko je učiteljstvo enako sužnjem potrpelo vse, kar ga je doletelo in najsi se mu je godila še taka krivica. A ti časi so minuli. Nekaterim ljudem kar ne more v glavo, kako si upa dandanes učiteljstvo ugovarjati, ako se mu godi krivica, kako se upa upreti, ako gazijo njega samostalnost, ako v prah mandrajo njega ugled. Kar besni so taki ljudje, ako učiteljstvo glasno protestuje proti prisluškovanju pri vratih, proti inšpekciji na cesti in proti drugim takim nečastnim dejanjem. Ali ta jeza nas učiteljev prav čisto nič ne moti, ker smo že predolgo prenašali tako ravnanje napram učiteljstvu. In ta potrpežljivost je vzrok, da so oblastva le takrat vedela za naš ugled, ko jim je ta ugled služil v to, da so neljubega jim učitelja mogla disciplinirati.

Ena izmed mnogih velikih krivic, ki se je godila učiteljstvu, je bila in je še tajna kvalifikacija, o kateri hočemo razpravljati v tem članku.

Nepobitna resnica je, da se poštenjak ne boji luči, da neustrašeno vsakomur pogleda v oči; kdor pa svoja dejanja zakriva in gleda v tla, ta ni pravičen in pošten. In četudi — posito, sed non concessio — bi bil še tako pošten, mu ne bo nihče zaupal; vsakdo ga bo imel za potuhnjena, vsakdo ga bo obsojal.

Take misli nas navdajajo vselej, kadar se spomnimo famozne tajne kvalifikacije učiteljstva.

Zagovorniki te po inkviziciji dišeče uredbe trdijo, da je tajna kvalifikacija potrebna v to, da se varuje ugled učiteljstva. Kdo bi se ne smejal tej velikanski skrbi za naš ugled! Da je pa ta trditev ne le samo smešna, ampak tudi popolno neresnična in neopravičena, to nam je pač lahko dokazati.

Ako navaden glavarstveni diurnist lahko pripoveduje po gostilnicah o učiteljih v X. V. Z., kako jih je nadzornik kvalificiral, kje je potem tista toli hvalisana tajnost, tista velika skrb za naš ugled?! Da, res je kvalifikacija tajnost, a le edino napram učitelju, da ne ve, pri čem je; nikakor pa ni tajnost nasproti zadnjemu uradnemu slugi.

Ugled učiteljskega stanu se bržkone posebno povzdiguje, ako se čez nekaj let kvalifikacijske tabele prodajajo mesarjem za zavijanje mesa. Kajneda, gospoda pri zeleni mizi?! Kdor ne veruje, da tako postopanje varuje in povzdiguje ugled učiteljskega stanu, temu ne moremo pomagati! Če pa trde merodajni krogi, da to ni resnica, dokažemo lahko z originali, katerih ponatiske je prinesel naš list pred nedavnim časom.

Bili so časi, ko je učiteljstvo pač slepo verjelo v pravičnost tajne kvalifikacije, a hvala Bogu, ti časi so minuli. V zadnjih časih pa je učiteljstvo postalo bolj nezaupno. Saj nam je znan slučaj, ko je neki nadzornik dotičnemu učitelju v obraz zatrjeval, da tako dobre šole — kakor jo ima — ni še dobil. Bila je slučajno razpisana učiteljska služba v Sr., kjer je imel dotični učitelj znanca občinskega tajnika. Nalašč je vložil učitelj prošnjo za to službo, in tajnik mu je prepisal kvalifikacijsko tabelo, v kateri pa ni imel dotični učitelj nobenega »sehguta«.

In tiste »ostre sapice«, ki so zavele po kranjskih poljanah, so učiteljstvu popolnoma odprle oči.